

Güney Azərbaycan kitabı Türk dünyası festivalında

Bugünlərdə Bakıda başa çatmış III Türk Dünyası Ədəbiyyat və Kitab Festivalında türk ölkələri və toplumlarının sırasında Güney Azərbaycan da ayrıca ekspozisiya ilə təmsil olundu. İsveçdə Azərbaycan diasporu fəali, Güneydə milli varlığımızın təsdiqi mövzusunda qəzetimizdə maraqlı yazılarla çıxış edən Abdulla Əmir Haşimi Cavanşir də bu bölmədə öz kitablarını təqdim etdi.

Soydaşımızla redaksiyamızda növbəti görüşün mövzusu da Güney Azərbaycanın türk dünyasının söz və kitab bazarında ayrıca yer alması oldu.

– Abdulla bəy, Güney Azərbaycanın III Türk Dünyası Ədəbiyyat və Kitab Festivalında müstəqil ədəbi-mətbu vahid kimi təmsil olunması hansı zərurətdən irəli gəlib?

– Bu, təbii bir ehtiyac, ədalətli bir seçim olaraq Güney Azərbaycan yazarlarının sevindirici uğurudur. Arazın o tayında – İran dövlətində və dünyada Güney mənşəli 40 milyona yaxın Azərbaycan türkü yaşayır. Zəngin orta q folklor örnəkləri, “Kitabi-Dədə Qorqud”, Nizami, Xaqani, Nəsimi, Füzuli, Vaqif, Sabir, Vurğun, Şəhriyar irsi üzərində Güney ədəbiyyatı və kitabı da yaşayır və zənginləşir. Bu çoxmilyonlu milli-mədəni toplum Türk dünyası, Dünya azərbaycanlıları kimi, onların ədəbiyyat və kitab mədəniyyətinin də ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Festivalda biz də öz kitablarımızı sərgilədik, oxucularla müxtəlif görüşlər keçirdik. Türk ölkələrinin yaradıcı insanları, nəşrləri ilə ünsiyyətimiz tərəflər üçün maraqlı və faydalı oldu. Mənim son illərdə ərsəyə gətirdiyim Azərbaycan–İran münasibətləri barədə əsərim, Güney azadlıq hərəkatının qəhrəman liderləri olmuş Səttar xan və Şeyx Məhəmməd Xiyabani haqqında irihəcmli kitablarım, Güneydə milli hərəkat barədə məqalə və çıxışlar toplum festivalın qardaş ölkələrdən olan iştirakçılarında böyük maraq doğurdu. Bu əsərlərin Türk dünyasında da yayılması barədə razılıqlar əldə edildi.

Festival misilsiz bir mədəniyyət bayramı təsiri bağışlayırdı. Çoxsaylı qonaqlarla bərabər, Azərbaycanın hər yerindən minlərlə kitabsevər də əsl türklük coşqusu ilə təntənələrə qoşulmuşdu. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri, Xalq yazıçısı Anarın, Milli Akademiyanın prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin, ölkədə fəxri qonaq olan türk Nobel mükafatçısı, hamımızın iftixarı Əziz Səncərin festivalda iştirak etmələri, dəyərli sözlər demələri nəhəng kitab auditoriyasında yüksək duyğu-düşüncələr yaratmışdı.

Mən bu festivalda ikinci dəfə idi iştirak edirdim. Ötən illik təəssüratım da unudulmazdır. Azərbaycan türk ortaqlığı çağırışları və təşəbbüsləri ilə Türk dünyasının mənəvi cazibə mərkəzinə çevrildi kimi, Bakı ədəbiyyat və kitab festivalı da qardaş xalqların söz adamlarını 3 ildir bir araya toplayır, yeni hədəflərlə kitab mədəniyyətimizin zənginləşməsinə, türk oxucu auditoriyasının genişlənməsinə xidmət edir. Bu, yeni bir tarix, imperialist dairələrinin Türk birliyinə vurduğu yaraların sürətlə sağaldılması, Türk sözünün yeni zəfəridir. Bakı Türk Ədəbiyyatı və Kitabı Festivalı özünü təsdiq edən bir mədəni formata çevrilib.

– Abdulla bəy, tanıyanlar sizi Cavanşir adı ilə də çağırırlar...

– Cavanşir mənim ədəbi, türklər demiş, taxma adımdır və belə çağırılmaq mənə çox xoş gəlir. Cavanşir erkən orta əsrlərdə Azərbaycanı Sasani fars əsarətindən çıxarmış, yeni ərəb işğalınadək dövlət müstəqilliyini yaşatmış qəhrəman hökmdarımızdır. Onun tarixi hünəri bizim dövrdə ümummilli lider Heydər Əliyevin xilaskarlıq missiyasını

xatırladır. Mən onun adını Azərbaycanın azadlığı, bütövlüyü timsalı olaraq daşıyıram və bu amala xidmət edirəm. 40 milyonluq bir toplumun söz, kitab təmsilçisi olmaqdan hədsiz öyünc duyuram. Bu gün Güney Azərbaycanın nıcatı ana dilini, milli varlığını qoruyub yaşatmaqdan, mənəvi dirçəlişdən keçir.

– Söz, ədəbiyyat, kitab sərinsazlaqlı skandinav ölkəsində soydaşlarımızın qərib könlünü necə isindirir?

– Bəli məhz isindirir və hər şeydən çox soyuq təsirlərdən qoruyur. Yaddaşlarımızda biz mühacirlər nəslinin və övladlarımızın sığındığı mənəvi məkana ana dilimiz, doğma sözüümüz, öz kitablarımızdır. Biz anadilli kitablara milli-mənəvi dəyərlərin saxlanıcı və tükənməz mənbəyi kimi baxırıq. Stokholm bələdiyyə kitabxanasında ana dilində kitablar bölməsi yaratmışıq. Burada mindən artıq dəyərli nəşr toplanıb. Evlərimizdə də xeyli kitabımız var, bir-birimizlə mübadilə edirik. Hər Bakıya gələndə ən qiymətli hədiyyəm kitablarım, ən dəyərli yüküm isə apardığım yeni nəşrlər olur. İsveçdəki Azərbaycan səfirliyi də bizə vaxtaşırı dəyərli kitablar hədiyyə edir.

– Yeri gəlmişkən, elektron mühacir kitabxanası yaratmaq olmazmı?

– Əlbəttə, olar. Biz intrnetdə anadilli kitablarımızla tanış ola bilirik. Amma ayrıca mühacirlər seriyası da yaratmaq vaxtı çatıb. Milli Kitabxana bu işi daha mükəmməl yerinə yetirə bilər. Ayrı-ayrı müəlliflər də əsərlərini bu elektron ünvana yerləşdirsə, yaxşı olar.

– Bakı Türk Dünyası Ədəbiyyat və Kitab Festivalı sizə yeni mövzu verdimi?

– Səttar xan və Şeyx Məhəmməd Xiyabani haqqında kitablarımın maraqla qarşılanması mənə XX əsrdə Güneydə ikinci dəfə dövlətçiliyimizi bərpa etmiş Seyid Cəfər Pişəvəri və Milli hökumət barədə də belə bir mənbə yaratmaq istəyini qətiləşdirdi. Arzum növbəti festivalda da iştirak etmək və həmin kitabı türk dünyası oxucularına çatdırmaqdır. Sonda bütün soydaşlarımızı kitabı sevməyə, fəal oxucu olmağa çağırıram. Bizə dilimizi anamız öyrədir, kitablara isə soydaşlarımızı vətəndaş kimi yetişdirir. Bu mənada, kitab dilimizin və milli varlığımızın mənəvi anasıdır.

– Abdulla bəy, söhbətiniz oxucularımız üçün də maraqlı olacaq. Redaksiyamızda görüşümüzün geniş videovariantı isə “Xalq qəzeti” TV-nin tamaşaçılara təqdim ediləcək. Qərib diyarda soydaşlarımıza anadilli kitab dünyamızın, qəzetimizin və internet televiziyaımızın fəal izləyiciləri olmağı arzulayıyıq.

**Söhbəti yazıya aldı:
Tahir AYDINOĞLU
XQ**